

Bleiburg-Barbarin rov

Autor Administrator

Barbarin rov: Još dvije jame kriju tisuće žrtava, svjedoci i nakon 54 godine u strahu

(Hina)

Visoki predstavnici hrvatske Vlade u ponedjeljak æe u Sloveniji, na mjestu novootkrivene masovne grobnice iz razdoblja nakon drugog svjetskog rata, odati poèast u ime Hrvatske, a slovenski mediji spekuliraju da bi broj žrtava u jami mogao biti znatno veæi od dosad poznatog, dok svjedoci dogaðanja i nakon 54 godine žive u strahu.

U napušćenom rudniku Barbarin rov u selu Huda Jama kod Laškoga, u kojemu se po navodima iz nekih dokumenata i izjavama svjedoka nalaze hrvatske ali i slovenske žrtve poratnih "èistki", u ponedjeljak æe u ime Hrvatske položiti cvijeæe i zapaliti svijeæe potpredsjednica vlade Jadranka Kosor i ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko.

Povjesničar dr. Mitje Ferenc, koji vodi državno povjerenstvo za evidentiranje i sondiranje tzv. "prikrivenih grobnica" iz vremena poraæa, rekao je da su do sada otkriveni posmrtni ostaci 200 do 400 žrtava, ali ih se na istom mjestu može oèekivati još, jer istraživanje i ekshumacija nisu završeni, a rijeè je o ubijenim pripadnicima slovenskih domobrana i hrvatskih, vjerojatno ustaških postrojbi.

U prvoj otkopanoj galeriji starog rudnika kombinata Trbovlje-Hrastnik u kojemu se sve do 1992. još eksploatirao ugljen, moglo bi biti skriveno još najmanje tisuæu posmrtnih ostataka na slièan naèin likvidiranih zarobljenika iz logora Teharje blizu Celja, tvrdi Ferenc.

Galerija u kojoj su pronaðene prve mumije i skeleti nalazi se naime između dvije rudarske jame, od kojih je jedna duboka 30, a druga 40 metara. Zbog slijeganja materijala prvih je deset metara u njima sada prazno, a do dna su pune posmrtnih ostataka žrtava, izjavio je Ferenc za Slovensku televiziju.

Iako je policijska uprava Celje 1994. i 1997. godine pregledom nekih saèuvanih arhiva uspjela rekonstruirati put "kolona smrti" iz logora Teharje na različita mjesta likvidacija i pokopa, nije se došlo dalje od toga.

Kriminalist Pavle Jamnik koji već nekoliko godina vodi policijsku operaciju "Sprava" vezanu na utvrđivanje odgovornosti za poratne izvansudske egzekucije i u vezi s otkrićem u Hudoj Jami ponavlja da je za policiju bitno utvrditi "tko je za masovna ubojstva odgovoran i tko ih je izvodio".

To što policija do sada nije uspjela prikupiti dokaze protiv organizatora i neposrednih izvršitelja nije znak slabog rada policije nego "konspirativnog načina" izvođenja zločina, te "sustavnog brisanja tragova i uništavanja dokumentacije", tvrdi Jamnik.

O tome svjedoči i dobro poznat slučaj neuspjeha u pokretanju optužnice protiv Mitje Ribičiča, kojega se sumnjalo za "nestanak" nekoliko stotina zatvorenika iz ljubljanskih zatvora OZNA-e neposredno nakon završetka rata.

Okružni tužitelj u Ljubljani nije kao relevantan dokaz za zapovjednu odgovornost uzeo zatvorsku dokumentaciju u kojoj se kao onaj, koji je dao usmeni nalog da se odvedu, navodi "major Mitja", a to je bio Ribičičev čin koji je u to vrijeme bio zamjenik zapovjednika slovenske OZNA-e i kasnijeg ministra unutarnjih poslova Ivana Mačka Matije.

Iako je otkriće groznog zločina u Hudoj Jami s obzirom na starost mogućih počinitelja, koji su još na životu, možda posljednja prilika da ih se "privede pravdi", za to je malo izgleda, navode slovenski mediji. Dobrim dijelom i zbog "atmosfere straha" koja nekim sredinama gdje su se poratna ubojstva događala još uvijek djeluje.

"Vjerujte mi, i danas se bojim da bi mi se netko mogao osvetiti za ovo što govorim. Ljudi su ovdje oprezni, a to važi i za mene", rekla je za ljubljanski tjednik "Žurnal" pod uvjetom anonimnosti žena iz Teharja kod Celja. Ona tvrdi da se kao dijete igrala u kući koja je poslužila kao improvizirani zatvor prije odlaska slovenskih domobrana i hrvatskih ustaša na stratišta u okolici tog grada, pa i u rudnik Barbarin rov, a koja je kasnije bila dom tamošnje mjesne zajednice, s dvoranom za vjenčanja.

"U toj kući sam preživjela 15 godina svog djetinjstva. Kad smo u nju došli, imala sam devet godina i dobro se sjećam da je na tavanu bio sanduk pun značaka u obliku slova U. Bile su od aluminijske i vrlo savitljive. Danas pretpostavljam da su ih skinuli s kapa zarobljenih hrvatskih vojnika ustaša, a u podrumu je bilo sve puno dugih zimskih čizama i zelenih boja. Iako je bilo ljeto bili su u zimskim uniformama jer se vjerojatno nisu imali vremena

presvuæi", rekla je sugovornica "Žurnala" pod uvjetom anonimnosti.

"O tome se kasnije nikad nismo usuđivali govoriti, nikad o tome nisam govorila ni s vlastitom mamom. Sjeæam se i poruka koje su zarobljeni prije odvođenja ispisali po zidovima u podrumu i sve skupa je bilo grozno", ustvrdila je. Danas smatra da su ųrtve iz Hude Jame po svoj prilici odvedene iz te kuæe, a da su ųene koje su bile zatvorene u logoru Teharje odvedene na druga mjesta.

Ferenc tvrdi da se prije obdukcije i struène ekspertize ne moųe potvrditi jesu li u Barbarinu rovu ubijeni slovenski domobranci iz Teharja ili pripadnici hrvatskih postrojbi, a vjerojatno je da se tamo nalaze i jedni i drugi.

Za slovenske domobrane odvedene iz Teharja prije desetak godina poèeo se uređivati spomen-park sa spomenikom na kojem su poruke iz Evanđelja: "Pravednik æe poèivati iako je umro prerano", te "U svojoj kuæi dat æu im prostor i ime".

Međutim, zbog međusobnih ratnih i poratnih obraèuna slovenskih partizana i domobrana, te refleksija tog vremena na suvremenost, slovenski parlament još nije donio odluku da se prihvati napis "I mi smo umrli za domovinu" za koji veteranska udruga domobrana i pojedine stranke zahtijevaju da se postavi na mjestima masovnih smaknuæa iz vremena prvih mjeseci nakon završetka rata.

Da je rijeè o temi koja i danas među Slovencima izaziva jake politièke i emocionalne tenzije svjedoèi i izjava nekadašnjeg premijera i slovenskog eurozastupnika Alojza Peterlea. On je u nedjelju s još nekoliko èlanova svoje stranke Nova Slovenija (NSI) posjetio Barbarin rov i pred kapelu na tom mjestu poloųio cvijeæe i zapalio svijeæe, ali i izrazio ųaljenje što još nije uèinio predsjednik drųave Danilo Tuerk u ime svih građana.

Iako je i premijer Borut Pahor ovih dana rekao da se prema neduųnim ųrtvama iz Hude Jame treba odnositi s poštovanjem i pijetetom i da æe drųava u tom pogledu uèiniti sve, odnos prema ubijenim pripadnicima "poraųenih vojski" u Sloveniji veæ godinama izaziva jake emocionalne reakcije jer desnica inzistira na "simboliènom pokapanju" nepokopanih ųrtava, ali i parlamentarnoj deklaraciji kojom bi se osudile poratne ųrtve kao ųrtve komunizma, što nekim strankama na ljevici nije prihvatljivo jer tvrde da postoji opasnost generaliziranja zbog koje æe slovenski partizani postati u miru poraųena strana i krivi za sve ratne i poratne zloèine.

U tom dijelu politike i javnosti primjetno je i nezadovoljstvo moguænošæu da

Barabarin rov postane jednom vrstom podzemnog "antikomunističkog muzeja" kamo bi dolazile različite politički motivirane skupine.